

Arbeids- og sosialdepartementet
v/ arbeids- og sosialminister Anniken Haugli
Postboks 8019 Dep.
0033 Oslo

Vår sak nr:

Dato: 17.01.2017

INNSPILL TIL STATSBUDDSJETTET FOR 2018

Norsk Tjenestemannslag (NTL) vil med dette komme med våre innspill til statsbudsjettet for 2018. NTL organiserer rundt 32.500 medlemmer i staten og tilknyttete virksomheter, og i underkant av 6000 medlemmer i NAV. Dette er våre innspill til hvordan vi kan sikre og utvikle et velfungerende NAV som leverer gode tjenester.

Effektiviseringskuttet

Effektiviserings- og avbyråkratiseringsreformen er gjennom årets budsjettforlik satt til et flatt kutt på 0,8 % for alle statlige virksomheter. NTL er sterkt kritisk til denne metoden for budsjettkutt og styring av staten. Statlige virksomheter blir ikke mer effektive av å få mindre penger. Flate kutt representerer en ansvarsfraskrivelse fra regjeringens og politikernes side. Når det kuttes uten at det legges føringer på kuttene, overlates prioriteringene til virksomhetene. Om det skal kuttes er det en politiske oppgave å gi tydelige politiske signaler på hva som skal prioriteres og ikke prioriteres.

Dersom regjeringen mener at NAV skal prioritere oppfølging av unge arbeidssøkere, uten at NAV får mer midler til oppfølgingsarbeidet, kan det føre til en nedprioritering av andre grupper som for eksempel eldre arbeidssøkere. Slike prioriteringer bør gjøres på politisk nivå.

Vi har over tid sett en dramatisk utvikling i det norske arbeidsmarkedet, særlig innenfor oljerelatert næring på sørvestlandet. NTL mener det er uforståelig å kutte i NAVs virksomhet samtidig som etaten må rustes for å møte den historisk høye arbeidsledigheten.

Flyktningene som for en tid tilbake kom til landet skal nå integreres i det norske samfunnet. Her vil NAV spille en viktig rolle og både på kort og lang sikt vil NAV på ulike måter måtte håndtere flyktningene i sin portefølje. NAV-kontorene merker allerede en økende pågang av denne brukergruppen. På bakgrunn av dette bør ikke NAV utsettes for et generelt kutt i driftsbudsjettet når behovet i virkeligheten er økte ressurser.

IKT

Utfordringene på IKT-området i NAV er meget krevende. De siste årene har vi sett at stadig mer av NAVs totale driftsbudsjett går med til kostbart vedlikehold og drift av gamle IKT-systemer. Det er besluttet å utsette utviklingsarbeidet slik at de første leveransene først kommer i 2019. Dette vil medføre et økt behov for å drifte og vedlikeholde gamle og kostbare systemer enda lengre enn planlagt. Omfordeling av midler fra ordinær drift til vedlikehold og drift av IKT har derfor blitt nødvendig i perioder og nå blir altså denne perioden forlenget ytterligere. NTL ber om at rammen til vedlikehold og drift av de gamle IKT-systemene økes betraktelig på statsbudsjettet for 2018 slik at vi får sikre og hensiktsmessige IKT systemer i



hele utviklingsperioden.

Det er et stort behov for moderne og arbeidsbesparende IKT-løsninger. NTL er imidlertid usikker på hva et realistisk ambisjonsnivå vil være for videre modernisering. Etatens IKT-system skal ivareta mange hensyn – det skal effektivisere etaten og høyne kvaliteten på ytelses- og stønadsbehandlingen. Ved innføring av nye systemer overses ofte medarbeiderperspektivet. Medarbeiderne bruker lengre tid enn før på samme oppgave, dette har vært tilfellet for nær sagt alle nye system de siste tjue årene. NTL mener det er behov for å sikre ressurser til IKT-utvikling i NAV. Det er viktig å sikre muligheten til å drive utviklingsarbeidet i egen regi i så stor grad som mulig. Dersom utviklingsarbeidet i NAV blir for konsulentstyrt, er det ingen som har kontroll med at det kommer noe ut av arbeidet og at de løsningene som utvikles er funksjonelle. NAV har de siste årene jobbet målrettet med å gjøre seg mindre avhengig av konsulenter ved å ansette flere medarbeidere til å gjennomføre utviklingsarbeidet selv. NTL mener dette er en riktig utvikling. Vi ber derfor om at det avsettes nødvendige budsjettmidler til modernisering av NAV sitt IKT system, slik at utvikling av nye dataløsninger dekker NAV og brukernes fremtidige behov.

Et av de utviklingsprosjektene som NAV finansierer innen for eget budsjett er utviklingen av et nytt IKT-system som skal erstatte kommunenes mange systemer. Vi mener at dette burde vært finansiert gjennom øremerkede tildelinger gjennom statsbudsjettet da dette utviklingsarbeidet går utover det rent statlige området. Kommunene vil nyte godt av det arbeidet som nå gjennomføres i NAV og det burde derfor ikke være finansiert gjennom NAVs driftsbudsjetter.

Tiltaksbudsjettet

NAV har de siste årene fått en overgang fra kombinasjonen overslagsbevilget/rammetildelt tiltaksbudsjett til rammetildelt tiltaksbudsjett. Dette har igjen blitt delt inn i en rekke adskilte rammer, i henhold til satsningsområder og satsningsgrupper. Dette oppleves som uheldig på flere måter. Det er uoversiktlig å manøvrere i jungelen av tiltak og innsøkningsrutiner. I tillegg fordrer det et større administrativt apparat for å beholde styring og kontroll. Fleksibelt arbeid med brukerne blir vanskeligere fordi tildelingene er gitt i henhold til sentrale, overordnede kriterier og ikke kjennskap til brukerne og arbeidsmåtene ved det enkelte NAV-kontor.

NAVs brukere kommer dårligere ut og blir mindre ivaretatt i dag, enn slik systemet virket tidligere med overslagsbevilgninger. Det er også vanskelig å styre tiltaksbudsjettet ved rammebevilgninger. Det som er styrende er antallet tiltaksplasser og budsjettmidlene, ikke behovene til brukerne og arbeidsmarkedet.

NTL ber om at NAV sitt tiltaksbudsjett for 2018 blir tildelt etaten som en overslagsbevilgning. Dette vil gi veilederne på NAV-kontorene større frihet til å gi brukerne individuelle tilpassede tjenester, slik at det blir brukernes behov og ikke budsjett som er avgjørende for om tiltak innvilges. Subsidiært ber vi om at tiltaksbudsjettet blir delt opp slik at tiltakene som er ment til brukergruppene som har behov for spesielt tilrettelagt innsats eller varig tilrettelagt innsats blir gjort som overslagsbevilgning. Dette er viktig for å ikke sette grupper opp mot hverandre.

Ved eventuell fortsatt rammestyring av tiltaksbudsjett vil vi påpeke at det å styre arbeidsmarkedstiltak både på samlet budsjett og på tiltaksnivå er vanskelig å kombinere med at tiltak skal fordeles ut fra individuelle behov. Vi mener derfor at det da kun styres på budsjett og ikke antall tiltaksplasser.

NTL ber om at NAV gis vesentlig økte rammer til gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak for 2018. Med en prognose om fortsatt stor arbeidsledighet i 2018 og økt satsing på å få flere personer som i dag går på mere varige ytelser ut i jobb, har etaten behov for økte rammer til arbeidsmarkedstiltakene med tilhørende økte ressurser til administrativt arbeid. Vi ber også om at det blir satt i gang en gjennomgang av tiltaksporteføljen med tanke på å få færre, men bedre tilpassede tiltak for NAV sine brukere.

Et av forslagene til ekspertgruppen som er blitt videreført i stortingsmeldingen er at NAV i større grad må gjennomføre tiltakene selv. I 2017 har NAV fått lov å omdisponere 100 millioner for å gjennomføre flere tiltak i egenregi. Dette blant annet for å gi brukerne bedre opplevelser. Dette innebærer at noen oppgaver tilbakeføres til NAV fra andre tilbydere. NTL ber om at denne opptrappingen fortsetter i 2018. Vi foreslår at NAV gis mulighet til å omdisponere minst 250 millioner fra tiltaksbudsjettet for å gjennomføre tiltak i egenregi i 2018.

NTL vil også påpeke at tiltakspenger, det vil si stønad til tiltaksdeltakere som ikke har noen annen ytelse å leve av, har vært en del av tildelingen på tiltaksbudsjettet. De siste årene har det vært en forventning om at andelen tiltaksdeltakere som mottar tiltakspenger skal gå ned. Denne nedgangen har foreløpig vært liten. Når den delen av tiltaksbudsjettet som er satt av til tiltakspenger er for lav i forhold til det som faktisk blir utbetalt, må tiltaksnivået reduseres for å komme i mål med kronebudsjettet. Dette gir i sin tur et uforutsigbart tiltaksnivå gjennom året, med alle de negative følger dette får for brukerne. Tiltakspengene bør derfor i likhet med andre NAV-ytelser ikke være en rammetildeling og må fristilles fra resten av tiltaksbudsjettet. Målkrav på innsatsgrupper vil sikre at man likevel retter tiltakene mot de målgrupper som er bestemt på overordnet nivå.

Med vennlig hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG



Kjersti Barsok
1. nestleder